

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 125/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť V. K. a H. K., vo veci namietaného porušenia práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2, čl. 144 ods. 1 a čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 3 ods. 1, čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 45/2012 a sp. zn. 3 Obo 46/2012 z 23. apríla 2013 a rozhodnutiami Centra právnej pomoci v Košiciach sp. zn. 5669/2013 z 27. júna 2013 a sp. zn. 5666/2013 a sp. zn. 5666/2013-PP z 28. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. K. a H. K. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2013 doručená sťažnosť V. K. a H. K. (ďalej len „sťažovatelia“) podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo veci namietaného porušenia

práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2, čl. 144 ods. 1 a čl. 154c ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol“), čl. 3 ods. 1, čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 45/2012 a sp. zn. 3 Obo 46/2012 z 23. apríla 2013 a rozhodnutiami Centra právnej pomoci v Košiciach (ďalej len „centrum právnej pomoci“) sp. zn. 5669/2013 z 27. júna 2013 a sp. zn. 5666/2013 a sp. zn. 5666/2013-PP z 28. júna 2013.

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených písomností vyplýva, že Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 7 Cb/786/2000-187 z 2. mája 2012 zamietol návrh sťažovateľa na pripustenie jeho vstupu do konania. Obdobne krajský súd uznesením č. k. 7 Cb/786/2000-188 z 2. mája 2012 zamietol návrh sťažovateľky na pripustenie jej vstupu do konania. Sťažovatelia obe rozhodnutia krajského súdu napadli odvolaním, o ktorom rozhodoval najvyšší súd tak, že uznesením sp. zn. 3 Obo 45/2012 z 23. apríla 2013 napadnuté rozhodnutie krajského súdu č. k. 7 Cb/786/2000-187 potvrdil a uznesením sp. zn. 3 Obo 46/2012 z 23. apríla 2013 napadnuté rozhodnutie krajského súdu č. k. 7 Cb/786/2000-187 potvrdil.

Sťažovatelia predmetné rozhodnutia najvyššieho súdu napadli dovolaním, o ktorých doteraz najvyšší súd nerozhodol.

Sťažovatelia ďalej v sťažnosti uviedli, že „*Podaním zo dňa 16. 6. 2013 Sťažovateľ 1/ CPP Košice požiadal o ustanovenie právneho zástupcu ex-offo vo veci podania dovolania voči rozhodnutiu NS SR zo dňa 23. 4. 2013, sp. zn. 3 Obo 45/2012 a zároveň CPP z dôvodu plynutia dovolacej lehoty požiadal o predbežné poskytnutie právnej pomoci. Rovnako aj Sťažovateľka 2/ podaním zo dňa 16. 6. 2013 požiadala CPP Košice o ustanovenie právneho zástupcu vo veci podania dovolania...*

Rozhodnutím zo dňa 28. 6. 2013, sp. zn. 5666/13, Sťažovateľovi 1/ CPP Košice nárok na právnu pomoc nepriznalo z dôvodu, že nie je možné vylúčiť zjavnú bezúspešnosť sporu...

Zároveň, rozhodnutím zo dňa 28. 6. 2013, sp. zn. 5666/13-P, CPP Košice Sťažovateľovi 1/ nepriznalo nárok na predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že vo veci rozhodlo rozhodnutím vo veci samotnej žiadosti...

Vo veci Sťažovateľky 2/, dňa 10. 7. 2013... jej bolo doručené rozhodnutie CPP zo dňa 27. 6. 2013..., ktorým CPP konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci zastavilo, sp. zn. 5669/2013...

Sťažovateľ 1/ podaním zo dňa 23. 7. 2013 napadol rozhodnutie CPP zo dňa 28. 6. 2013, sp. zn. 5666/2013 odvolaním... Zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v tomto odvolacom konaní. Žalobu o preskúmanie rozhodnutia zo dňa 28. 6. 2013, sp. zn. 5666/13-PP Sťažovateľ 1/ nepodal, nakoľko, vzhľadom na uplynutie dovolacej lehoty, sa nejednalo o účinný opravný prostriedok, využitím ktorého by bolo možné dospieť k náprave.

Sťažovateľka 2/ podaním zo dňa 23. 7. 2013 napadla rozhodnutie CPP zo dňa 27. 6. 2013, sp. zn. 5669/13 odvolaním... Zároveň požiadala o ustanovenie právneho zástupcu v tomto odvolacom konaní. O odvolaní Sťažovateľa 1/ zo dňa 23. 7. 2013 nie je rozhodnuté.

O odvolaní Sťažovateľky 2/ zo dňa 23. 7. 2013 nie je rozhodnuté. Rozhodnutím zo dňa 22. 8. 2013, sp. zn. 6550/2013, CPP zastavilo konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci v odvolacom konaní voči rozhodnutiu sp. zn. 5669/2013 zo dňa 27. 6. 2013...

Z dôvodu právnej istoty Sťažovateľ 1/ podaním zo dňa 12. 7. 2013... a Sťažovateľka 2/ podaním zo dňa 12. 7. 2013... formálne uplatnili voči odvolacím rozhodnutiam laicky spísané dovolania...“.

Sťažovatelia sú toho právneho názoru, že postupom a rozhodnutiami najvyššieho súdu, ako aj postupom a rozhodnutiami centra právnej pomoci došlo k porušeniu ich označených základných práv.

3. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie v bode 1 uvedených práv uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 45/2012 a sp. zn. 3 Obo 46/2012 z 23. apríla 2013 a rozhodnutiami centra právnej pomoci sp. zn. 5666/2013, sp. zn. 5666/2013-PP z 28. júna 2013 a sp. zn. 5669/2013 z 27. júna 2013, zruší napadnuté rozhodnutia a prizná sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

6. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

7. Podstatou námietok sťažovateľov je právne posúdenie postupu a následného rozhodnutia najvyššieho súdu najmä z hľadiska rešpektovania ich práva na súdnu ochranu, na spravodlivé súdne konanie a z nich vyplývajúce ďalšie nimi označené práva, v dôsledku porušenia ktorých sa domáhali ako v konaní pred ústavným súdom, tak aj podaním dovolania najvyššiemu súdu z 12. júla 2013 (pozri prílohy č. 20 a č. 21 predložené sťažovateľmi spolu so sťažnosťou, pozn.). Navyše námietka, že súd rozhodol o odvolaní („... bez toho, aby nám umožnil uplatniť naše základné právo na právnu pomoc v konaní o ktorú sme v súlade s usmernením súdu požiadali...“), ktorú sťažovatelia uplatnili v sťažnosti podanej ústavnému súdu, je zároveň aj dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

8. Ak sa sťažovatelia za tejto situácie domáhali svojho práva jednak na dovolacom súde a zároveň aj na ústavnom súde, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namietajú, bude rozhodovať dovolací súd. K uvedenému ústavný súd dodáva, že rovnako proti rozhodnutiam centra právnej pomoci je prípustný opravný prostriedok, čo explicitne vyplýva z poučenia týchto rozhodnutí.

9. Ústavný súd zaujal preto názor (podobne napr. I. ÚS 169/09), že v prípade podania dovolania a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 alebo vo veci Soffer proti Česká republika, sťažnosť č. 31419/04, body 47 a 48). Obdobne v prípade podania riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu centra právnej pomoci je ústavná sťažnosť prípustná až po využití všetkých opravných prostriedkov.

10. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2014